

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Hanke-esimerkit ja ideat – ESAELY/vesistöhankkeet

Info yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien
teemahausta 2.5.2024

Juho Kotanen
Etelä-Savon ELY-keskus

Kestävästi Etelä-Savossa – Yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaku 15.4.–30.8.2024 (Etelä-Savo)

Etelä-Savon ELY-keskus avaa yleishyödyllisten ympäristö- ja ilmastoinvestointien teemahaun ajalle 15.4.–30.8.2024. Tuettavasta investoinnista saatavan hyödyn tulee ohjautua alueen asukkaille ja muille toimijoille. Tukea ei voida myöntää yksittäisen yrityksen investointeihin. Teemahaakuun kohdennetaan rahoitusta enintään 600 000 euroa. Teemahaku on yhteneväinen Keski-Suomen ELY-keskuksen teemahaun kanssa, jolloin teemahaussa voidaan rahoittaa alueiden välisiä hankkeita Keski-Suomi ja Etelä-Savo.

Yleishyödyllisiä ympäristö- ja ilmastohankkeita haetaan seuraaviin teemoihin:

Investoinnit luonnonvarojen kestävään hoitoon edistävät ja parantavat vesiensuojelun tilannetta. Investoinneilla voi vahvistaa yhteistyötä ja verkostoitumista sekä kehittää uusia menetelmiä, työkaluja ja toimintatapoja pienten vesialueiden, rakennettujen vesiensuojelukosteikkojen sekä muiden alueiden ja maaperän hoidossa ja kunnostamisessa.

Investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi parantavat maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien ja luonnon monimuotoisuutta sekä ekosysteemipalveluja. Tuettavat kohteet lisäävät maaseutualueen vetovoimaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Investoinnit ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tavoittelevat ilmastoneutraaliutta. Näillä investoinneilla luodaan ja parannetaan maaseudun energia- ja resurssitehokkuutta sekä turvallisuutta. Investoinnit voivat olla uusiutuvia energialähteitä ja niiden käyttöä lisääviä investointeja sekä energiatehokkuutta ja energian säästöä lisääviä investointeja.

Tuen hakeminen

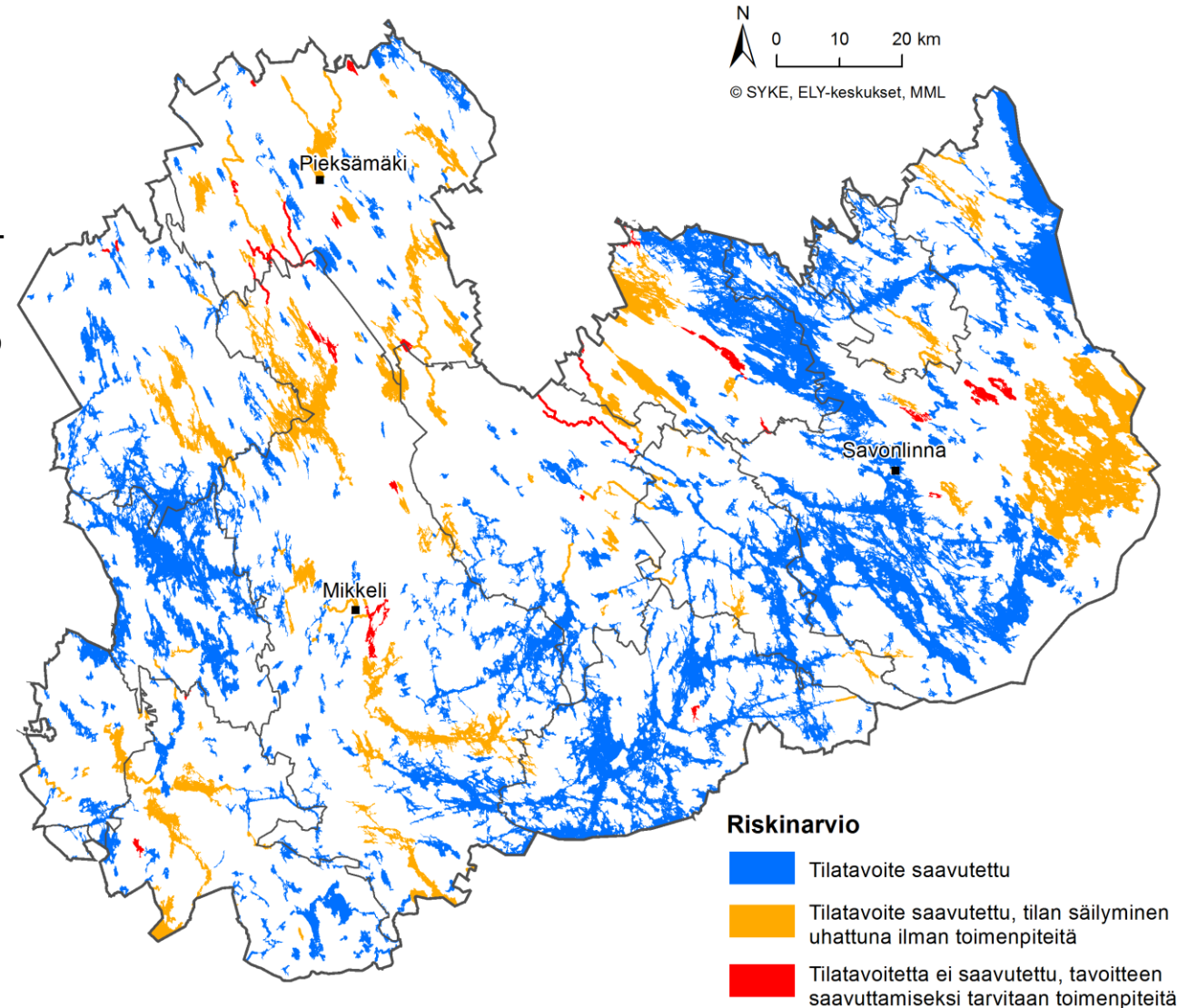
Tukea yleishyödylliseen investointihankkeeseen voi saada julkis- tai yksityisoikeudellinen yhteisö, kuten kyläyhdistys, osuuskunta tai järjestö. ELY-keskuksen asiantuntijat neuvovat tuen hakemiseen liittyvissä asioissa. Tukea haetaan sähköisesti Hyrrä-järjestelmässä. Tuettavan hankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 10 000 euroa ja tukikelpoiset kustannukset voivat olla enintään 300 000 euroa.

- 3. vesienhoitokauden (v. 2022-2027) vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat voimassa ja toimeenpano käynnissä
 - Vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat [internetissä](#)
 - ELY-keskuskohtaiset toimenpideohjelmat löytyvät sähköisinä versioina osoitteesta: www.etpo.fi
- Asiakirjoissa kuvattu toimenpiteet, joiden toteutumista tulisi edistää

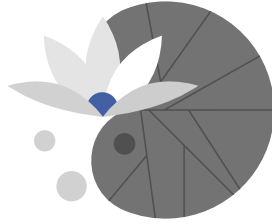

Vesien ekologisen tilan riskinarviointi Etelä-Savossa

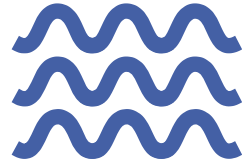
- Pintavesien tila pääosin erinomainen tai hyvä, monessa kohteessa kuitenkin tila vaarassa heiketä.
- Heikentävänä tekijänä erityisesti ravinteiden ja orgaanisen aineksen aiheuttama kuormitus => vesien nuhraantuminen
 - Hajakuormitus: erityisesti maatalous ja metsätalous, paikoin haja-asutus ja hulevedet
 - Pistekuormitus: erityisesti yhdyskuntien jätevedet ja turvetuotanto
- Tilaa heikentää myös vesistörakentaminen, kuten kalojen vaellusesteet
- Monissa muodostumissa samaan aikaan useita tilaa heikentäviä tekijöitä
- **Esitetään toimenpiteitä, mikäli:**
 - Tila hyvää huonompi (=> tavoitteena vähintään hyvä tila), 30 muodostumaa
 - Tilatavoite (erinomainen tai hyvä tila) saavutettu mutta tilan säilyminen uhattuna ilman toimenpiteitä (riskinalainen), 105 muodostumaa
- Toteutusta edistetään mm. myöntämällä vesienhoidon avustusvaroja tärkeisiin kohteisiin

Vesienhoito Etelä-Savon ELY:n alueella vuonna 2023

Uudet
kunnostushankkeet
22 kpl

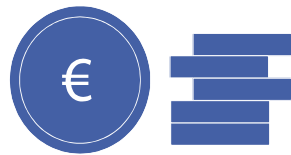

Vuoden aikana
68 pientä
osakaskuntaa
yhdistettiin, ja muodostui

10 isoa osakaskuntaa

Kunnostushankkeisiin
myönnetty avustus
259 000 €

Etelä-Savon
vesienhoitoverkostolle
lähetetyt uutiskirjeet

6 kpl

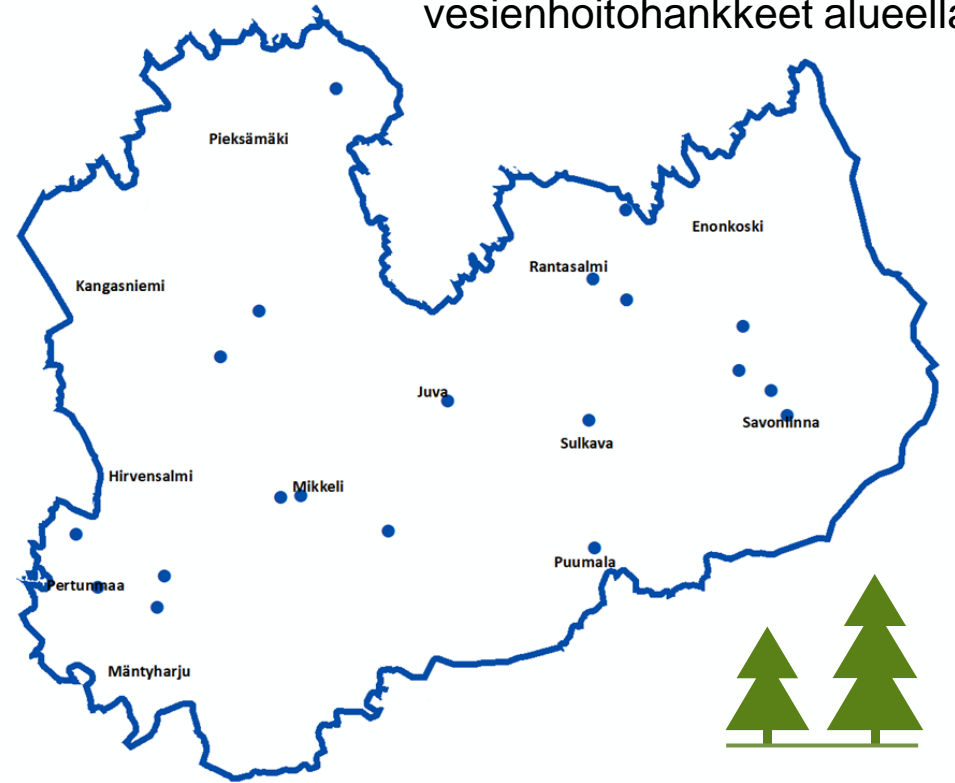
Sidosryhmätapaamiset
29 kpl

Sidosryhmätapaamisissa
saavutetut ihmiset

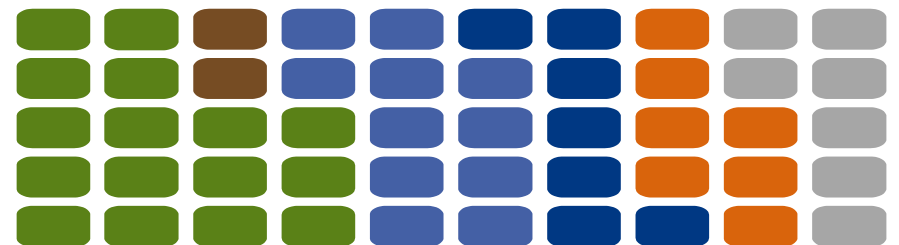
340 kpl

Harkinnanvaraiset
vesienhoitohankkeet alueella

Kunnostushankkeiden jakautuminen

Hoitokalastus	Niitto	Valuma-alue toimenpide	Suunnittelu tai selvitys	Muut
36 %	23 %	14 %	14 %	13 %

YM:n kunnostusavustukset, toteutuminen v. 2019-2023

Hakemusten määrä yhteensä 2019-2023

	kpl	%
Avustushakemusten määrä	127	
Rahoitetut hankkeet	105	83 %
Kielteiset päätökset, peruuntuneet	22	17 %

Hankkeiden jakautuminen 2019-2023

	kpl	%
Vesistö- tai valuma-aluekunnostus	75	71 %
Suunnittelu ja selvitys	26	25 %
Verkostoituminen tai toiminnan kehittäminen	2	2 %
Tutkimus ja kehittäminen	1	1 %
Neuvonta, koulutus tai viestintä	1	1 %

Hankkeiden rahoitus (2019-2023)

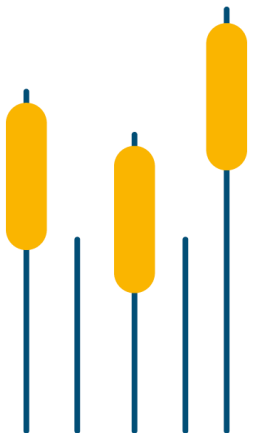
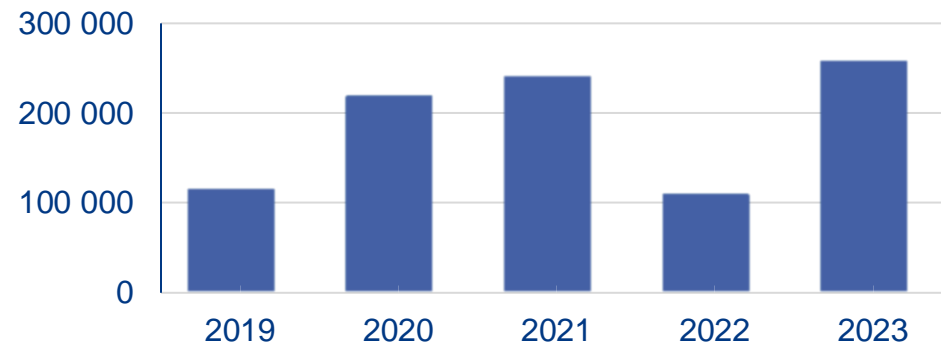
Vesienhoidon avustus (€)	Omarahoitus (€)	Omarahoituksen osuus(%)	Avustuksen osuus(%)
1 265 723 €	943 370 €	n. 43 %	n. 57 %

Hakijat 2019-2023 (keskeisimmät)

	kpl	(%)
Vesialueen osakaskunta	38	36 %
Kunta	26	25 %
Paikallinen vesiensuojeluyhdistys	16	15 %
Kalatalousalue	7	7 %

- Muita mahdollisia hakijatahoja voivat olla esim. kalastusyhdistykset, alueelliset vesiensuojeluyhdistykset, oppilaitokset, kyläyhdistykset, säätiöt, osuuskunnat, matkailuyhdistykset, luonnonsuojeluyhdistykset, tiekunnat, alueelliset kehittämissuoyhdistykset, vapaa-ajanasukkaiden yhdistykset, vesioikeudelliset yhteisöt jne.

Hankkeissa käytetyn avustuksen määrä, €

Pohjoisen Puulan hoitohanke

- Hakija/toteuttaja: Pohjoisen Puulan osakaskunta
- Rahoitus: 50 %, osakaskunta 50 % (talkootyö osana omarahoitusta)
- Hankeaika 2021-2023
- Avustusta myönnetty ammattimaiseen hoitopyyntiin
- Avustusta myönnetty myös rysien ja katiskojen hankintaan omaehtoista kalastusta varten
 - Hankkeessa osakaskunnalle hankittavia laitteita ja kalustoa on mahdollisuuksien mukaan jatkossa tarjottava käyttöön myös muille Puulan kalatalousalueen osakaskunnille tai toimijoille.
 - Hakijan tulee toimittaa ELY-keskukselle ylläpitokalastusten saalistiedot ja selvitykset tehdyistä vesikasvillisuuden niitoista kolmen vuoden ajan hankkeen
- Hankkeessa kokonaissaalis yli 50 tonnia
- Hankkeessa suunniteltu yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa kuinka saalista voitaisiin hyödyntää aiempaa paremmin
- Pohjoisella Puulalla on tehty myös [aiemmin hoitotyötä](#) hoitokalastamalla sekä rakennettu mm. kosteikkoja

Kuva: Juho Kotanen

Pertunmaan lähivesien hoito

- Hakija/toteuttaja: Pertun osakaskunta
- Rahoitus: 50 %, osakaskunta 50 % (talkootyö osana omarahoitusta)
- Useita avustettuja hankkeita 2017-2023
 - Avustusta myönnetty hoitokalastukseen, vesikasvien niittoon, ruoppaukseen ja vedenalaisten kivien merkitsemiseen
- Avustusta myönnetty v. 2021 myös niittokoneen hankintaan omaehtoiseen vesienhoitotyöhön
 - Ehtona, että hankkeessa osakaskunnalle hankittavaa kalustoa (niittokone) on jatkossa mahdollisuuksien mukaan tarjottava käyttöön osakaskunnan alueen toimijoille.
 - Hakijan tulee toimittaa ELY-keskukselle selvitykset tehdyistä niitoista kolmen vuoden ajan hankkeen päättymisen jälkeen.
- Osakaskunnassa valittu vastuuhenkilö, jonka tehtäviin kuuluu niittokoneen käyttö, huolto ja säilytys. Hän vastaa myös koneen lainaamisesta/vuokraamisesta muille osakaskunnille.

Kuva: Pertun osakaskunta

Lintumaisen valuma-aluekunnostushanke

- Hakija/toteuttaja: Mikkelin osakaskunta
- Rahoitus:
 - Suunnittelu: ELY 70 %, osakaskunta 30 %
 - Toteutus ELY 50 %, osakaskunta 50 %. Talkootyö osana omarahoitusta.
- Avustusta myönnetty vanhan laskeutusaltaan puhdistamiseen ja laajentamiseen
 - Vesiensuojelun kannalta tärkein yksittäinen järveen laskeva oja valuma-alueella
- Hanke käynnistyi suunnittelulla, avustusta myönnettiin rakennesuunnitelman laatimiseen
- Toteutus vuonna 2023
 - Altaan puhdistustyö ja syventäminen
 - Toisen altaan rakentaminen entisen yhteyteen tehostamaan puhdistusta

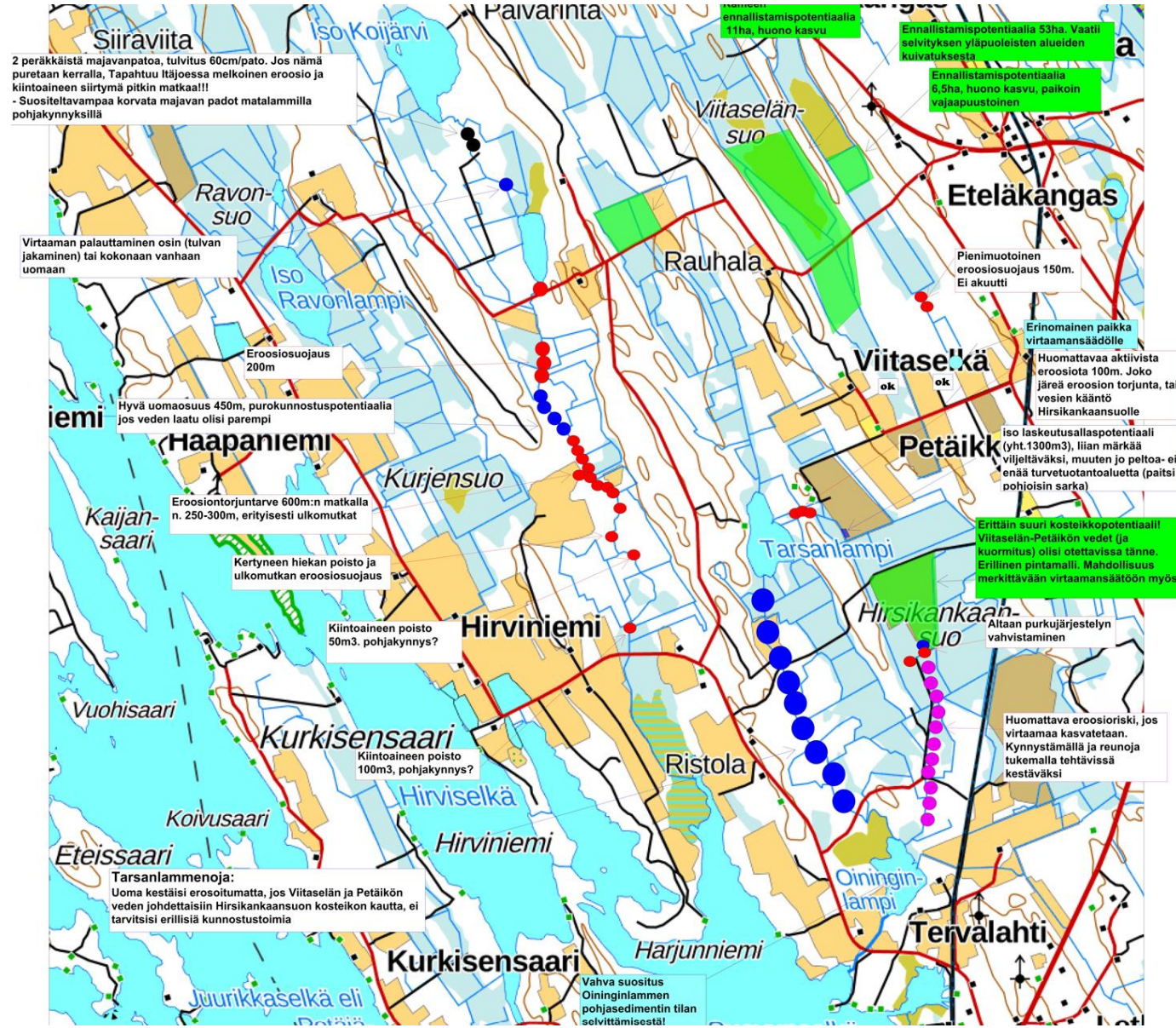

Kuva: Mikkelin osakaskunta

Kyyveden Suovunselän valuma-alueen kunnostuksen yleissuunnitelma

Lähde: Vesistö- ja luontokunnostus Janne Raassina

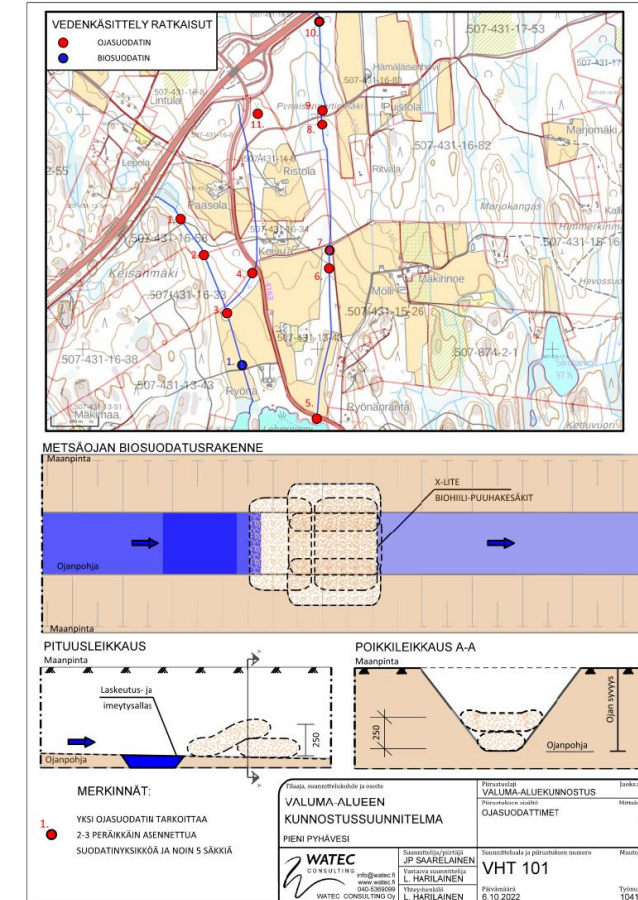
- Hakija: Kyyveden osakaskunta
- Rahoitus: ESAELY 70 %, Kyyveden osakaskunta 30 %
- Yleissuunnitelma valmistui 2023
 - Laajana Vesistö- ja luontokunnostus Janne Raassina
 - Suon ennallistaminen, kosteikat, ojien eroosiosuojaukset, virtaaman säätörakenteet ym.
- Toteutusvaiheessa Hirsikankaansuon kosteikko (Kyyveden valuma-alue talkkari-pilottihankkeen toimesta, rahoitus YM)
 - Rakennesuunnittelu
 - Kosteikon toteuttaminen
- Muille kohteille haetaan aktiivisesti rahoitusmahdollisuuksia
- Yleissuunnitelma [internetissä](#)

Pienen Pyhäveden valuma-aluehanke

- Hakija/toteuttaja: Pieni Pyhävesi –yhdistys ry
 - Toteutuksessa mukana Watec consulting
- Rahoitus: ESAELY 50 %, Pieni Pyhävesi –yhdistys ry 50 % (talkootyö osana omarahoitusta)
- Mäntyharjulla Pieneen Pyhäveden laskevaan kahteen ojaan rakennettu biosuodattimet (aktiivihilli) yhteensä 11 kohteeseen, avustus myönnetty v. 2023
 - Myönnetty 2022 avustusta myös vesiensuojelun yleissuunnitelman ja rakennekuvien laatimiseen (avustus 70 %)
- Vuonna 2024 annettu myönteinen avustuspäätös biosuodattimen rakentamisesta yhteen kohteeseen yleissuunnitelman mukaisesti
- Valuma-alueella myös metsätalouden vesiensuojelun luonnonhoitohanke (Suomen metsäkeskus). Vesialueella myös osakaskunnan hoitokalastushanke (avustettu osin YM:n vesienhoidon varoista)

Lähde: Water Consulting

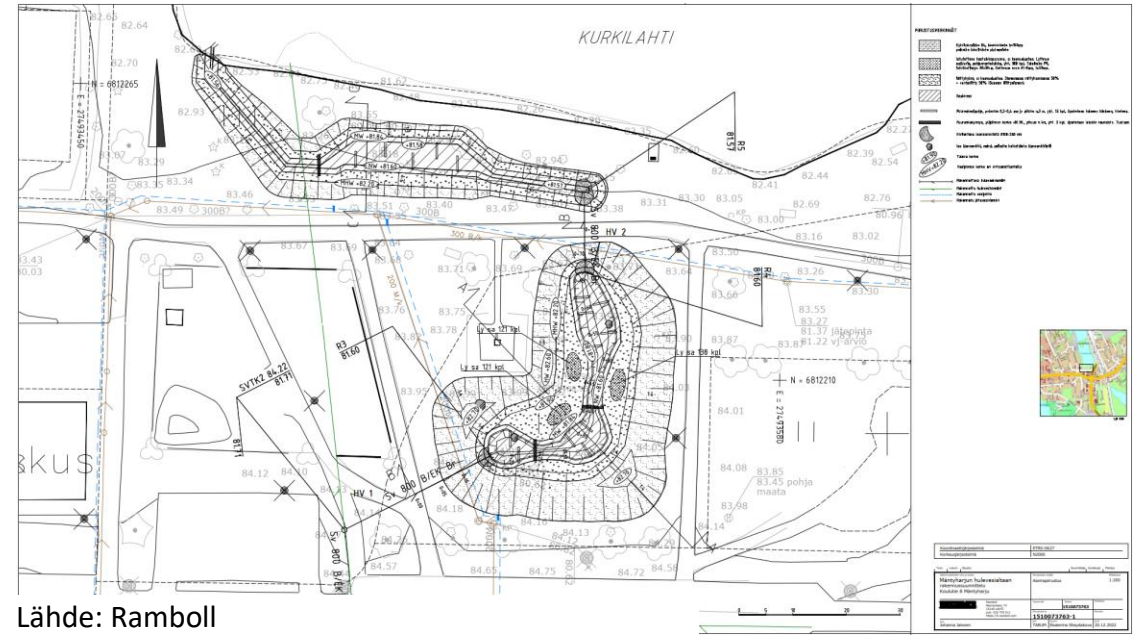

Kuva: Pieni Pyhävesi-yhdistys ry

Mäntyharjun keskustaajaman hulevesien hallintasuunnittelu

- Hakija: Mäntyharjun kunta
- Rahoitus: ELY 70 %, kunta 30 %
- Toteuttaja: Mäntyharjun kunta
- Tuloksena kahdessa eri hankkeessa:
 - 2021: AFRYn laatima kuntaa koskeva [hulevesien yleissuunnitelma](#)
 - 2022: Rambollin laatima Kurkilammen kosteikon rakennesuunnitelma
- Kosteikon toteutus:
 - Rahoitus: Mäntyharjun kunta
 - Tällä hetkellä kilpailutuksessa
 - Toteutus mahdollisesti 2024 aikana

Lähde: AFRY

Lähde: Ramboll

Kyyvesi-foorumi

- Hakija: Kyyveden osakaskunta
- Rahoitus: ESAELY 50 %, Kyyveden osakaskunta 50 %
- Kyyvesi-foorumin järjestäminen
 - Tilaisuuden tavoite saada valuma alueen kiinteistöjen omistajat tietoisiksi omista vaikutusmahdollisuuksistaan, avustusjärjestelmien esittelystä sekä käytännön esimerkein mahdollisuudesta vaikuttaa vesistön tilaan.
 - Suunnattu kaikille Kyyveden valuma-alueen kiinteistönomistajille ja vesien tilasta kiinnostuneille.
- Toteutettu huhtikuussa 2022
 - Puheenvuorot: Kyyveden osakaskunta, paikallinen maanomistaja, ELY-keskus, SYKE, WWF, Suomen metsäkeskus
 - Paneelikeskustelu
 - Kyyveden osakaskunnan toiminnan esittelyä

KYYVESIFOORUMI
KUINKA VESISTÖSTÄ TULISI HUOLEHTIA?

**KYYVESI
FOORUMI**
LA 2.4.2022
KLO 13

Kyyvesifoorumi
120 tykkäystä • 138 seuraajaa

Lähde: Kyyvesifoorumin Facebook-sivut

Yhteenveto: investointityyppisiä hankkeita vesienhoidossa

- Esimerkiksi:
 - Valuma-alueilla monenlaiset vesiensuojelurakenteet, kuten ojiin tehtävät pohjapadot, virtaamansäätö (putki)–padot, kosteikot, pintavalutuskentät, 2-tasouomat (rahoitus YM, MMM jne. – toimenpiteitä edistävät monet tahot)
 - Järvikunnostuksissa pohjapatoratkaisut, joilla nostetaan järven keskivedenkorkeutta (vesitaloushankkeiden rahoitus yleensä MMM, mukana vesialueen omistajatahot jne.)
 - Virtavesissä mm. kalatieratkaisut (kalataloushankkeiden rahoitus yleensä MMM, mukana vesien omistajatahot, kunnat ym.)
 - Yhteistyötä ja verkostoitumista edistävät hankkeet
- Varsinaisen toteutuksen lisäksi myös yleissuunnittelu ja rakennesuunnittelu

Kiitos mielenkiinnosta!